

België eerste land in de Europese Unie met gids autocontrole voor de primaire dierlijke productie

Codiplan: de wettelijke basis

Met de sectorgids autocontrole voor de dierlijke productie lijkt de papierberg voor Vlaamse veehouders binnenkort nog verder te groeien. Het tegendeel is waar. Codiplan blijkt een bundeling te zijn van wettelijke eisen, deels uit eerdere kwaliteitsborgingssystemen, en moet in principe een vereenvoudiging betekenen.

tekst **Annelies Debergh**

Codiplan kun je zien als een bundeling van alle wettelijke eisen rondom registratie, hygiëne, traceerbaarheid en noem maar op. Alles zit erin. Veel punten zijn de melkveehouders al veel langer bekend. Het verschil is dat de wettelijke eisen voor dierlijke productie nu voor het eerst gebundeld zijn. Aan het woord is Isabelle Vuylsteke, werkzaam aan het Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw (POVLT). Sinds enkele maanden behartigt zij het ADLO-pro-

ject 'Vlot op weg met de sectorgids in de dierlijke productie', een demonstratieproject vanuit de Vlaamse Overheid. 'Er is veel behoefte aan informatie rondom Codiplan', ervaart Vuylsteke. 'Bedrijven die al met bepaalde lastenboeken werken, zijn veel sneller mee in het nieuwe systeem. In de melkveesector ervaren we weinig problemen, daar is men bekend met lastenboeken, zoals integrale kwaliteitszorg melk of IKM.' Voor de basisideeën rondom het certificeren van voedselveiligheid in de voed-

selproductie moeten we terug naar 1999. 'De opeenvolgende voedselcrisis, waaronder de dioxinecrisis, waren de directe aanleiding om meer werk te maken van voedselveiligheid.' Marc Rosiers, bestuuder van Boerenbond in Codiplan, omschrijft het lange ontwikkelingstraject. 'Twee Europese verordeningen vormden het referentiekader voor het Belgisch Koninklijk Besluit over autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid, gepubliceerd in november 2003. Als landbouworganisaties hebben we daarop ingespeeld met de oprichting van Codiplan.' 'De bedoeling was om de sectorgids Codiplan in handen van de landbouwsectoren te houden', vervolgt Rosiers. Codiplan moest een bundeling worden van alle wettelijke eisen voor de dierlijke productie, het maken nam anderhalf jaar in beslag. Het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV) is de bevoegde instantie voor het toezicht op autocontrole. De gids werd op 21 april 2008 door het FAVV goedgekeurd en

vanaf 1 januari 2009 zijn de eerste certificeringsbezoeken of audits uitgevoerd. Rosiers: 'Met Codiplan bieden we de boer een instrument om aan te tonen dat ze zich aan de wet houden.'

Verschil met kwaliteitssystemen

Was bestaande certificering dan onvoldoende? Marc Rosiers wijst op de verschillen tussen Codiplan en kwaliteitssystemen. 'Met Codiplan zijn in één keer alle activiteiten op het gebied van de dierlijke productie op het bedrijf afgedekt en gewaarborgd op het niveau van wetgeving. Kwaliteitssystemen hebben veeleer een sectorspecifieke aanpak, zo is bijvoorbeeld IKM echt alleen voor melkvee.' Rosiers belicht nog een tweede belangrijk verschil. 'Codiplan legt de basis, het is de sokkel waarop kwaliteitsborgingssystemen zijn geplaatst. Codiplan hanteert de wettelijke normen: wie in orde is volgens dit handboek is in orde volgens de wet. Bij IKM en andere kwaliteitssystemen gaat het om commerciële eisen.' De bundeling van wettelijke eisen is volgens hem logisch. 'Tachtig tot vijftig procent van de bepalingen van verschillende kwaliteitsborgingssystemen in de verschillende landbouwsectoren zijn vergelijkbaar. Vaak gaat het om de wettelijke bepalingen. Met Codiplan is dat wettelijk eisenpakket gebundeld. Een kwaliteitssysteem vertrekt van

Codiplan bundelt eisen rondom registratie hygiëne en traceerbaarheid

die basis maar gaat verder. Wie aan meer eisen moet voldoen dan het basissysteem moet en kan daarvoor ook navenant verhoogd worden.'

Van verticaal naar horizontaal

Met Codiplan hebben veehouders nu de mogelijkheid om op basis van het handboek zelf na te gaan (auto-evaluatie) of hun bedrijf alle eisen voor de dierlijke productie respecteert en of de nodige registers zijn bijgehouden. Een onafhankelijke certificeringsinstelling voert de controle uit – op vraag van de veehouder al dan niet gepaard met controles op andere kwaliteitssystemen (combi-audit) – en staat in voor de toekenning van het Codiplan-certificaat. Certificering geldt voor drie jaar.

Of er al meer landen in Europa op deze manier aan autocontrole doen in de landbouw? 'België is uniek met het Koninklijk Besluit over autocontrole', gaat Rosiers verder. 'In andere landen gebeurt de wettelijke aanpak vanuit de kwaliteitsborging en dus vanuit de private lastenboeken. Onze manier van aanpak is dan ook belangrijk: de versnipperde verticale aanpak is omgezet naar een horizontale benadering.'

In het kader van het project rond de kennisoverdracht rondom Codiplan volgde Isabelle Vuylsteke al een aantal controle-audits op een aantal bedrijven. Knelpunten ziet zij vooral op het niveau van de diergeneesmiddelenregistratie opduiken. 'Mijn gevoel is dat nog lang niet alle bedrijven voldoende bezig zijn op dit terrein. Het bijhouden van bezoekerapporten van de dierenarts, de nummering van verschaaffing documenten, het tweemaandelijks aftekenen van het diergeneesmiddelenregister, dat zijn punten waar nog af en toe problemen opduiken. In principe is dat de taak van de dierenarts, maar ook veehouders moeten daar alert op zijn. Ze zijn immers mede aansprakelijk.'

Op gespecialiseerde melkveebedrijven ziet Vuylsteke weinig moeilijkheden opduiken. 'Melkveeouders zijn het gewoon om met IKM om te gaan. Gespecialiseerde melkveebedrijven hoeven dus geen extra maatregelen te nemen.' Voor gemengde bedrijven is de sectorgids een voordeel. 'Die bedrijven kunnen nu op een eenvoudige manier wettelijk in orde zijn en een combi-audit voor IKM en Codiplan uitvoeren. Voor wie al aan IKM voldeed, brengt het nieuwe lastenboek amper verandering.'

Na 22 jaar voorzitterschap heeft Camiel Adriaens van het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), een belanghebbende in de Vlaamse land- en tuinbouw, de fakkel doorgegeven aan de 44-jarige melkveeouder **Hendrik Vandamme** uit Oostende. Vandamme trad in 1994 toe tot het arrondissementeel bestuur van het ABS. De voorbije vier jaar was hij ondervoorzitter van de West-Vlaamse afdeling. Op zijn gemengde bedrijf vlakbij de luchthaven van Oostende heeft Vandamme het belang van syndicale actie aan den lijve ondervonden. In tien jaar tijd werden vijf keer stukken grond onteigend voor uitbreiding van de luchthaven. Voor hem was dat een prikkel om door te groeien bij het ABS. Hendrik Vandamme runt een gemengd bedrijf van 70 hectare met akkerbouw en 45 melkkoeien.

Hendrik Vandamme

Douwe de Boer

In Workum is op 75-jarige leeftijd overleden **Douwe de Boer**. Toen hij in 1961 als jonge boer het matige veebeslag op de boerderij in It Heidskip overnam, zag hij in de koe Metje 6 perspectief. Ze werd een van de eerste Friese koeien met 100.000 kg melk en veel van haar nakomelingen evenaarden die prestatie. Het familiesucces werd ooit een wereldrecord genoemd. Douwe de Boer was een ietwat eigenzinnige boer en fokker, die met zijn koeien niet alleen productietriomfen vierde, maar op de keuring van Workum ook jaren niet te kloppen was met zijn Metjes. Enkele jaren geleden werd het bedrijfsverhaal geschreven: Oerkoeien in de oer-polder.